

FRAM – fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet

Planprogram

– vedtatt i fylkesutvalget 23.04.2026

Innhold

Fram på 1-2-3	3
Forord	4
1. Innledning	6
1.1 En sterk tradisjon for regional planlegging	7
2. Hvorfor trenger vi FRAM	10
2.1 Ambisjuse mål	11
2.2 Vi er sterkere sammen	12
2.3 Samfunnsendringer	13
2.4 Helhetlig plansystem	14
3. Et nytt og varig plansamarbeid	15
3.1 Inndeling i faser	17
4. Målet for planen	18
4.1 Visjonen vår	19
4.2 Mål og strategier	20
4.3 Overordnede rammer og føringer for planarbeidet	24

5. Plantema	25
5.1 Regional arealstrategi	27
5.2 By- og stedsutvikling	28
5.3 Transport og infrastruktur	30
5.4 Næringsareal og mineralressurser	34
5.5 Blågrønne verdier	36
6. Planprosessen	41
6.1 Framdriftsplan	42
6.2 Medvirkning	43
6.3 Kommunikasjon	47
7. Forenkling av plansystemet	48
7.1 Planer som samles i FRAM	49
7.2 Forholdet til andre pågående planprosesser	50
8. Virkning og oppfølging av planen	52
8.1 Konsekvensutredning og ROS	53
8.2 Handlingsprogram	54
8.3 Digitalt kunnskapsgrunnlag og veiledning	54
8.4 Oppsummering – avgrensning av plantema i fase 1	55

FRAM er den nye samlede regionale planen for utvikling, areal og mobilitet i Rogaland.

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

FRAM på 1-2-3

1. En ny og samlende plan

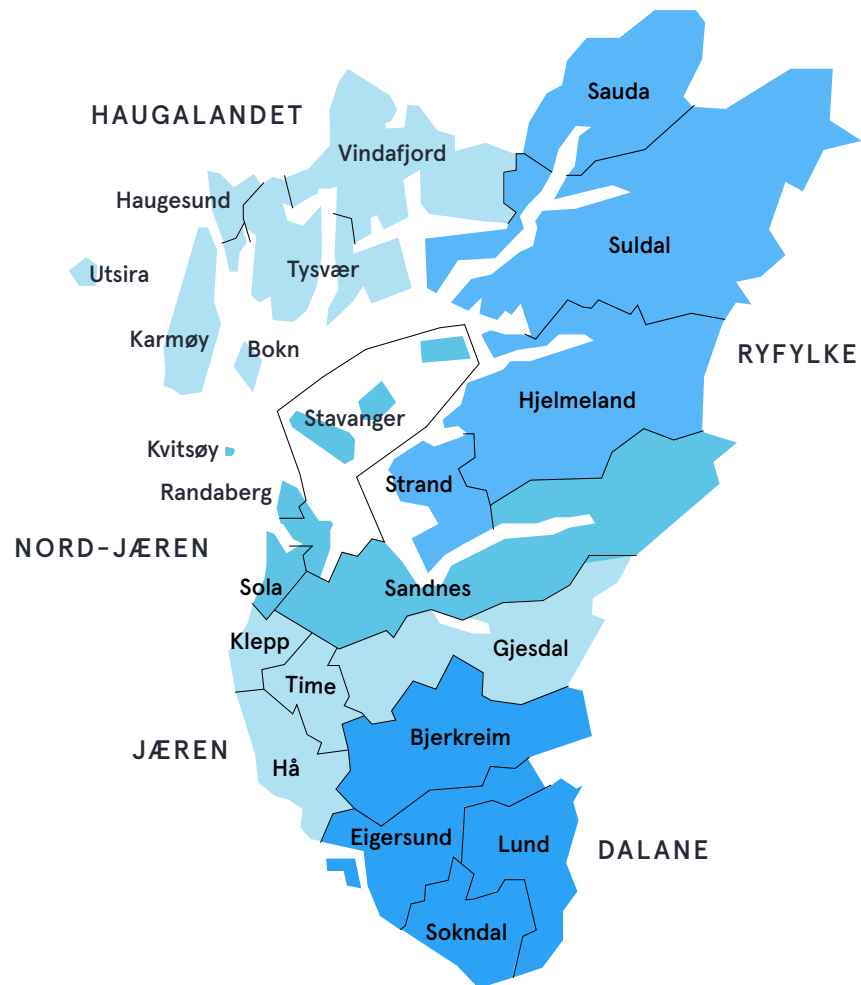
FRAM er den nye samlede regionale planen for utvikling, areal og mobilitet i Rogaland. Planen lages etter plan- og bygningsloven og skal vedtas første gang i fylkestinget i juni 2027. Den erstatter mange av dagens regionale planer.

2. Et bredt plansamarbeid

Planarbeidet er stort og omfatter mange viktige temaer: by- og stedsutvikling, energi, næringsutvikling, kulturmiljø, landbruk, natur og friluftsliv. Gjennom FRAM kobles disse plantemaene sammen, slik at vi kan finne helhetlige, regionale løsninger som gir balanse mellom utvikling og verdiskaping, og hensyn til natur og andre fellesgoder.

3. Slik kan du være med

Dine innspill og erfaringer er viktige for å belyse utfordringer og finne gode løsninger. Derfor håper vi at du har lyst til å involvere deg i planarbeidet. Følg prosessen på våre nettsider www.rogfk.no/fram

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

FRAM for et styrket Rogaland!

Ole Ueland, fylkesordfører (H)

Rogaland er et fylke med svært mange kvaliteter. Her finnes et mangfold av muligheter – fra et høykompetent næringsliv med internasjonal tyngde, til attraktive lokalsamfunn med gode velferds-tilbud, lokalt særpreg og historie.

Fylket vårt byr på både byliv, kultur og vakker natur – i kyst- og heilandskap som gir høy livskvalitet og flotte opplevelser for både boende og besøkende. Dette gjør Rogaland til et attraktivt sted å bo, arbeide og investere – og til en region med kraft til å forme framtiden på en bærekraftig måte.

Mens man før var avhengig av å reise med bil eller båt en hel dag for å møtes er mange møter i dag kun et tastetrykk

unna. Om få år vil det være mulig å kjøre fylket på tvers i løpet av få timer. Det gir nye muligheter for samarbeid på tvers av kommuner, med næringslivet, frivillige organisasjoner og andre som vil bidra i utviklingen av et grønt og attraktivt Rogaland.

Samtidig står hver kommune ofte alene om å håndtere store utfordringer som komplekse utbyggingsprosjekter, svekket økonomi, klimaendringer, økende andel eldre mv. Med Fylkesplan for regional utvikling, areal og mobilitet (FRAM) ønsker Rogaland fylkeskommune å samle fylket. De fire delregionplanene for Dalane, Haugalandet, Jæren og Ryfylke skal slås sammen til én felles plan. Plansamarbeidet vil skape viktige arenaer der kommuner og stat, næringsliv

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

og frivillige kan komme sammen og diskutere felles utfordringer og finne løsninger på disse. Sammen vil vi legge rammer for den videre utviklingen av fylket vårt.

Det er et stort og omfattende planarbeid som nå skal i gang. Planarbeidet favner bredt og vil omfatte tema som er viktig for fylket vårt som by- og stedsutvikling, energisystemet, næringsutvikling, kulturmiljø, landbruk, natur og friluftslivsverdier. Den første fasen av arbeidet fram til 2027 vil prioritere å få på plass strukturen for planen, med mål, strategier og retningslinjer.

Planprogrammet du nå har begynt å lese er en beskrivelse av hvordan vi skal lage planen. Jeg håper at du vil bidra med

kunnskap og innspill slik at vi får belyst viktige problemstillinger og finner gode løsninger. Følg gjerne prosessen på våre nettsider, og bli med på et av de mange møtene vi vil arrangere. Forhåpentligvis kan dette danne grunnlag for et varig samarbeid for et styrket Rogaland!

Med denne planen ønsker vi å samle fylket. De fire delregionplanene for Dalane, Haugalandet, Jæren og Ryfylke skal slå sammen til én.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

▶ 1.1 Bakgrunn

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

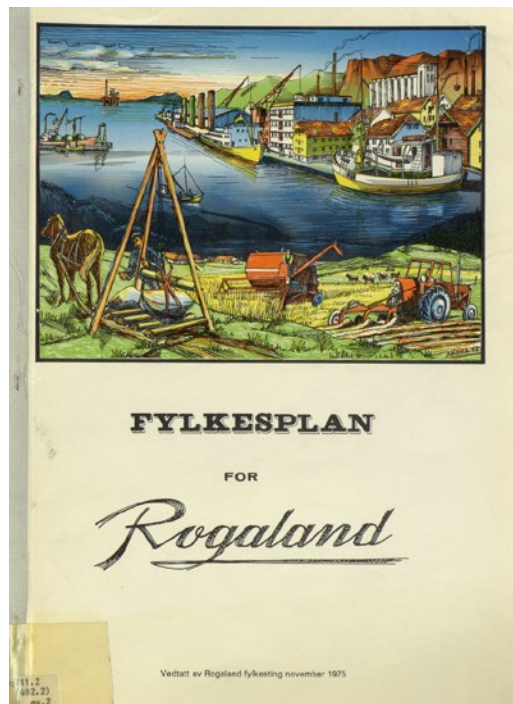
8. Virkning og oppfølging

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

– en sterk tradisjon for regional planlegging

Regional plan etter plan- og bygningsloven § 8-1 er et verktøy for dialog og samarbeid mellom ulike sektorer og forvaltningsnivå, og skal «legges til grunn» for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet. Verktøyet gir gode muligheter til å samle kraften som ligger i regionalt samarbeid for å løse komplekse samfunnsutfordringer.

Rogaland er et av fylkene som var tidlig ute med regional planlegging, blant annet gjennom Regional plan for Jæren 1971 og fylkesplan for Rogaland (1975). Over flere tiår har Rogaland fylkeskommune i samarbeid med kommunene i fylket og staten, og med bidrag fra ulike

interessegrupper og organisasjoner, utviklet ulike regionale planer.

Mange av de regionale planene har hatt som mål å skape dialog og bidra til samarbeid om rammene for arealutvikling, om vekst og vern; hvor kan vi utnytte areal- og naturressurser for å sikre utvikling og arbeidsplasser, og hvor må vi holde igjen av hensyn til natur og andre fellesgoder?

I planene fastsettes mål og strategier for utvikling, og det gis føringer for arealbruk gjennom retningsgivende retningslinjer og eventuelt også juridiske planbestemmelser.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

▶ 1.1 Bakgrunn

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

I tillegg til å gi forutsigbare og langsiktige rammer for utvikling av attraktive byer og tettsteder, regionale nærings- og logistikkområder, samferdselsinvesteringer og bypakker både på Jæren og Haugalandet, har regionale planer bidratt til å ivareta viktige landbruks-, natur, kultur og friluftslivsverdier i Rogaland.

«Langsiktig grense landbruk» og «regionale energiknutepunkt» fra henholdsvis 2000 og 2023 er to eksempler på plangrep i regionale planer i Rogaland som bidrar til en bærekraftig og forutsigbar arealutvikling, for kommuner, stat, næringsliv og innbyggere.

Den fulle oversikten over gjeldende regionale planer finnes i

→ **Utviklingsplan for Rogaland
- regional planstrategi
2025-2028**

Raske samfunnsendringer gir stadig nye utfordringer og planbehov. Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2024) forutsetter en langt bredere tilnærming til regional arealpolitikk i årene framover – som differensierer mellom regioner med større byer og mindre tettsteder og spredtbygde strøk. Dette krever et oppdatert plansystem, der ulike problemstillinger knyttet til areal og mobilitet behandles samlet.

FRAM skal bidra til dette!

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

2.1 Ambisiøse mål

2.2 Vi er sterkere sammen

2.3 Samfunnsendringer

2.4 Helhetlig plansystem

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

2. Hvorfor trenger vi FRAM

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM

2.1 Ambisiøse mål

2.2 Vi er sterkere sammen

2.3 Samfunnsendringer

2.4 Helhetlig plansystem

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

Hvorfor trenger vi FRAM?

Ambisiøse mål om utvikling og bærekraft

FRAM vil bidra til å vise fram de ulike kommunenes fortrinn og muligheter for vekst og utvikling innenfor rammene av miljømessig bærekraft.

Vi er sterkere sammen

FRAM vil styrke fylkets evne til å fremme felles sak, tiltrekke oss investeringer, bygge en grønnere region og fremstå som en offensiv aktør både nasjonalt og internasjonalt.

Komplekse samfunnsendringer

Raske samfunnsendringer innen teknologi, økonomi, klima, levestett og globale trender stiller krav til omstillingsevne, samordning og tempo i beslutnings- og planprosesser.

Forenkle og fornye – et helhetlig plansystem

I forbindelse med kartleggingen av det regionale plansystemet i Rogaland i 2023-2024 ble det gitt en tydelig anbefaling om å slå sammen eller avvikle planer og retningslinjer som ikke er regionalt eller nasjonalt vesentlige.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

▶ 2.1 **Ambisiøse mål**

2.2 Vi er sterkere sammen

2.3 Samfunnsendringer

2.4 Helhetlig plansystem

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

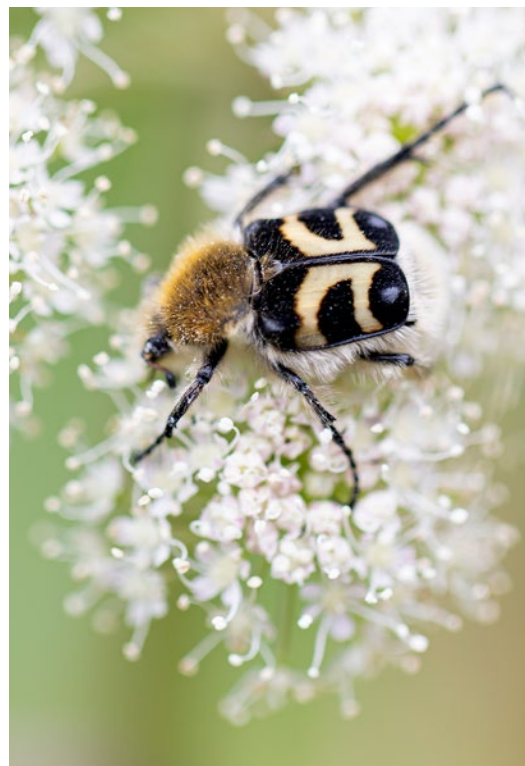
8. Virkning og oppfølging

2.1 Ambisiøse mål om utvikling og bærekraft

Økonomisk vekst og utvikling har historisk sett ofte vært forbundet med utnyttelse av naturressurser og nedbygging av areal, ofte til skade for natur og økosystemer.

Målkonflikter mellom ulike samfunns-hensyn møtes ofte i arealpolitikken. Det vil også være tilfellet framover med stadig behov for arealer til boliger, næring, samferdsel og fornybar energi, samtidig som vi skal redusere utslipp og bevare natur og dyrka mark.

Dagens klima- og naturkrise krever en ny tilnærming til vekst. Selv om det er krevende å skille økonomisk vekst og utvikling helt fra bruk av nye arealer, må vi bli flinkere til å gjenbruke ressurser og arealer som allerede er påvirket.

Befolkningen vil øke i Rogaland. Dette er en ønsket og villet utvikling. Framtidig befolkningsvekst krever langsiktige løsninger for å støtte opp under sosial utvikling, miljø, et verdiskapende og vekstkraftig næringsliv, samt omstilling og innovasjon.

Med differensierte strategier og areal-politikk som er tilpasset forskjellene mellom kommunene skal FRAM bidra til å vise fram de ulike kommunenes fortrinn og muligheter for vekst og utvikling innenfor rammene av miljømessig bærekraft.

INNHold

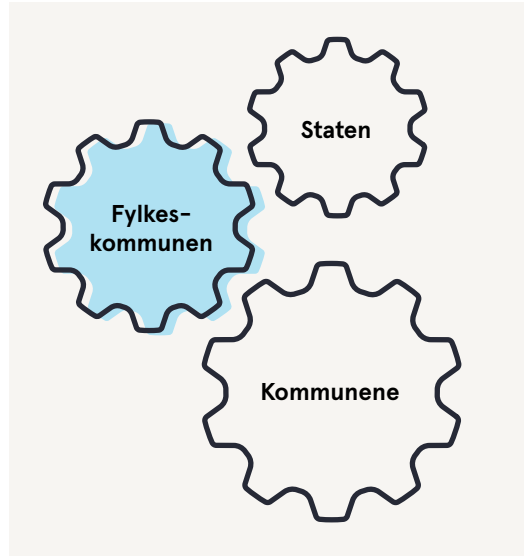
FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
 - 2.1 Ambisiøse mål
 - 2.2 **Vi er sterkere sammen**
 - 2.3 Samfunnsendringer
 - 2.4 Helhetlig plansystem

3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

2.2 Vi er sterkere sammen

Arealbruk, transport, boligbygging, næringsutvikling og klima- og miljøutfordringer stopper ikke ved kommunegrensen. Å møte nye og komplekse samfunnsendringer krever dialog og samordning på tvers av kommunegrenser og inndeling i gjeldende regionale planer.

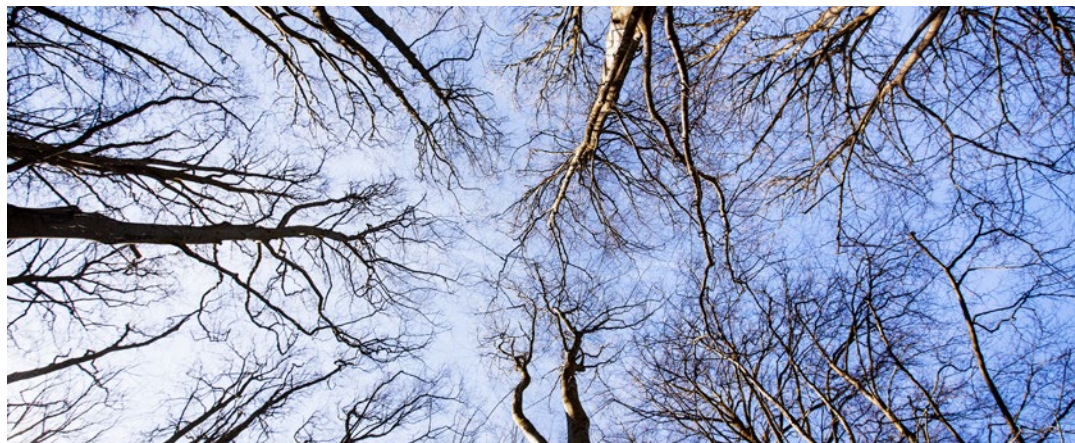
Med felles mål, strategier og tiltak kan vi sammen sikre at fylket, kommuner og stat trekker i samme retning i viktige spørsmål om arealbruk, mobilitet og regional utvikling. Dette vil styrke fylkets evne til å fremme felles sak, tiltrekke oss investeringer, bygge en grønnere region og framstå som en offensiv aktør både nasjonalt og internasjonalt. Uten en felles plan er det stor risiko for suboptimal ressursbruk, konflikter og mindre helhetlige løsninger.

Framfor å jobbe med regional utvikling «tema for tema» i ulike planer med varierende grad av samordning, skal det etableres et løpende plansamarbeid der det kan tenkes langsiktig og helhetlig om regional utvikling, arealbruk og mobilitet i Rogaland. Med FRAM får vi et effektivt verktøy for å samarbeide på tvers av plannivåer og sektorer om

nye utfordringer og muligheter etter hvert som de oppstår. FRAM skal gjøre det enklere å planlegge, investere og utvikle virksomhet i Rogaland.

Det løpende plansamarbeidet, med ny behandling og høring i hver fylkestingsperiode, gir et rammeverk for å balansere samfunnsinteresser og gjøre prioriteringene mer åpne og kunnskapsbaserte. I motsetning til planer som kun vedtas i en valgperiode gir modellen flere muligheter for innflytelse. Dette styrker planens forankring og demokratisk legitimitet, og kan gi robuste løsninger som står seg over tid. Gjennom en oppdatert og oversiktig plan for regional utvikling, arealbruk og mobilitet kan FRAM bidra til å spille kommunene gode.

2.3 Komplekse samfunnsendringer

Dagens samfunn preges av raske endringer på mange felt; innen teknologi, økonomi, klima, levesett og globale trender. Dette stiller krav til omstillingsevne, samordning og tempo i beslutnings- og planprosesser.

Mange rogalendinger bor, jobber og reiser allerede på kryss og tvers av kommunegrenser hver dag. Med utbygging av ny infrastruktur blir kommunene våre stadig

tettere sammenvevd. Regionforstørringen gir både nye utfordringer og muligheter for regional utvikling og arealbruk.

Demografiske endringer vil kunne gi befolkningsnedgang og en synkende andel i arbeidsfør alder i mange kommuner. Dette gir et redusert økonomisk handlingsrom som vil påvirke offentlig tjenesteyting og investeringer

i infrastruktur, planlegging og stedsutvikling i årene framover. Det er også store forskjeller mellom kommunene og behov for ulike og differensierte løsninger i byer og spredtbygde strøk. For å opprettholde en forsvarlig økonomisk balanse vil det bli nødvendig å prioritere strengere, inkludert hvilke finansielle forpliktelser det offentlige bør påta seg.

Revolusjonen innen kunstig intelligens krever enorme mengder kraft, og vil legge beslag på arealer til både datasenter og kraftproduksjon – i Rogaland som andre steder.

Koronapandemien og militær opprusting med krigen i Ukraina har tydeliggjort viktigheten av samfunnssikkerhet og beredskap innen regional planlegging. Jordvern og klimatilpasning er allerede kjente og relevante plantema i Rogaland.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

2.1 Ambisiøse mål

2.2 Vi er sterkere sammen

2.3 Samfunnsendringer

▶ 2.4 **Helhetlig plansystem**

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024 –2025) vektlegger at fylkeskommunen har en viktig planleggings- og utviklingsrolle. Denne rollen må benyttes til å se ulike sektormål, virkemidler og tiltak i sammenheng. FRAM skal være en arena for samarbeid om samfunnsikkerhet og beredskap innenfor plan og arealforvaltning i Rogaland.

Ressursknapphet og usikkerhet i verdenshandelen kan påvirke priser på råvarer, gjøre bygging av veier og nye boliger dyrere, og legge økt press på nedbygging av areal i fylket vårt til nye industriformål.

Frikoblet fra enkeltprosjekter og med en helhetlig tilnærming og lang tids-horisont gir FRAM oss en mulighet til å komme sammen for å identifisere utviklingsmuligheter som ivaretar viktige fellesgoder som natur og matjord i møte med både kjente og ukjente samfunnsendringer som vi vet vil komme.

2.4 Forenkle og fornye – et helhetlig plansystem

En gjennomgang av det regionale plansystemet i Rogaland i 2023–2024 viste at dagens planer adresserer mange av de viktigste utfordringene for fylket vårt og brukes aktivt av kommuner, statlige planmyndigheter og fylkeskommunen selv.

Samtidig er det en god del overlapp mellom planene, og den totale mengden planer og retningslinjer gjør at plansystemet framstår uoversiktlig. I forbindelse med kartleggingen ble det derfor gitt en tydelig anbefaling om å slå sammen eller avvikle planer og retningslinjer som ikke er regionalt eller nasjonalt vesentlige, eller der disse ikke

tilfører noe reelt utover det som er gitt av lovverk eller andre nasjonale og regionale føringer. Mange av de eldre plandokumentene er heller ikke universelt utformet.

Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2024) forutsetter også en ny og bredere tilnærming til regional arealpolitikk, som differensierer mellom regioner med større byer og mindre tettsteder og spredtbygde strøk. Dette krever et oppdatert plansystem.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid

3.1 Inndeling i faser

4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

3. Et nytt og varig plansamarbeid

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid

3.1 Inndeling i faser

4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

Regionalt samarbeid

Samarbeid er bindeleddet som får verdiskaping og bærekraftig utvikling til å skje. Regionale planer er et godt verktøy for å gi retning og tilrettelegge for samarbeid om utviklingen av Rogaland – mellom ulike aktører, sektorer og forvaltningsnivåer. FRAM skal bidra til et nytt varig plansamarbeid om regional utvikling, areal og mobilitet i Rogaland

Tidligere har regionalt samarbeid om arealbruk og mobilitet vært håndtert gjennom planprosesser for ulike delregioner eller temaer. Med FRAM samler vi diskusjonene ved å etablere et nytt og varig plansamarbeid for hele Rogaland.

Hensikten er at plansamarbeidet skal bidra til at vi er enda bedre koordinert i arbeidet med å videreutvikle fylket vårt innenfor regional utvikling, areal og mobilitet.

Plansamarbeidet skal både gi mulighet til å følge opp arbeidet med FRAM og planens handlingsprogram, men også gi mulighet for å løfte blikket og drøfte problemstillinger der det er hensiktsmessig med felles kunnskap eller koordinering.

Noen av hensynene vi skal ivareta i FRAM er allerede kjente, og finnes i gjeldende regionale planer. Andre plantema er ukjente for oss i dag, men vil følge av samfunnsendringer i årene framover. Et løpende og varig plansamarbeid vil gi oss arenaene og verktøyene for å ivareta nye hensyn når de oppstår.

Plansamarbeidet skal også være en arena for å dele og vise fram andre regionalt viktige planinitiativ som både pågår rundt i fylket og i andre deler

av landet som kommuneplaner, bypakker, regionvekst- og bygdevekstavgift, eller interkommunale planprosjekt.

Et løpende og varig plansamarbeid vil gi oss arenaene og verktøyene for å ivareta nye hensyn når de oppstår.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

- 1. Innledning
- 2. Hvorfor trenger vi FRAM
- 3. Nytt og varig plansamarbeid

3.1 Inndeling i faser

- 4. Målet for planen
- 5. Plantema
- 6. Planprosessen
- 7. Forenkling av plansystemet
- 8. Virkning og oppfølging

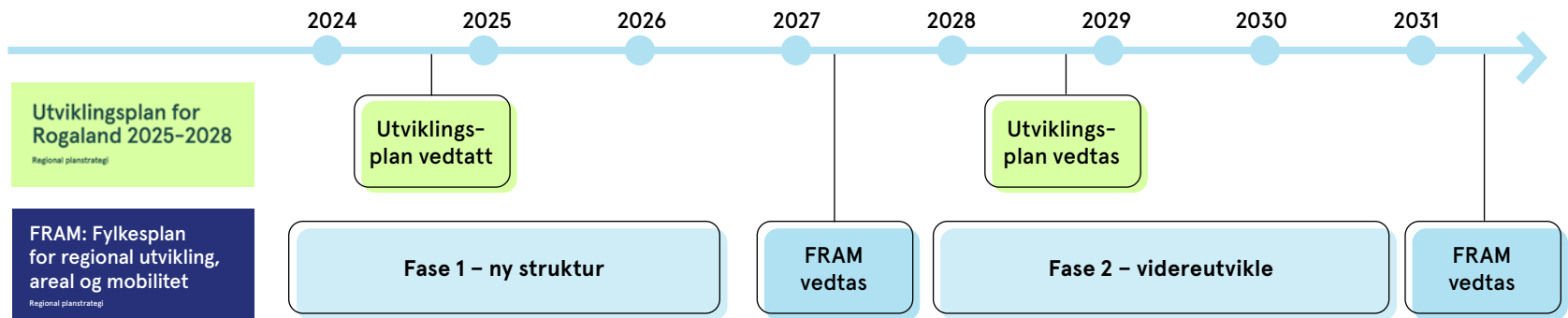
3.1 Inndeling i faser

For å sikre framdrift og en oversiktlig planprosess er planarbeidet inndelt i faser som følger fylkestingsperiodene.

Hver fase organiseres som et enkelt prosjekt, med oppstart, planprogram og planvedtak i hver fase. Første fase utgjør resten av denne fylkestingsperioden fram til 2027 og innebærer å få på plass et rammeverk for ny plan, noen høyt prioriterte tema og strukturen for løpende samarbeid/medvirkning. I framtidige faser vil det kunne jobbes videre med å fylle dette rammeverket med relevant regional politikk.

En mer syklisk måte å jobbe på er også i tråd med hvordan mange kommuner og staten bedriver planarbeid, med jevnlig rullering av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, nasjonal transportplan, og mange kommuneplaner. FRAM er særlig inspirert av «kommuneplanmodellen» med en samfunnsdel og arealdel som skal henge sammen. FRAM vil kunne forstås som fylkeskommunens «arealdel», som følger opp mål og strategier fra utviklingsplanen vår.

Et fasedelt planarbeid tillater jevnlig revidering. Samtidig er det viktig at en regional plan er forutsigbar og langsiktig. Regional arealstrategi og andre sentrale planelement som blir fastsatt i fase 1 bør få virke over lengre tid, og endres kun når det er viktig av hensyn til ny kunnskap eller innfasing av nye plantema. Arbeid med nye plantema skal både forankres i planprogram og Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

4.1 Visjonen vår

4.2 Mål og strategier

4.3 Overordnede rammer

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

4. Målet for planen

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
 - ▶ 4.1 **Visjonen vår**
 - 4.2 Mål og strategier
 - 4.3 Overordnede rammer
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

4.1 Visjonen vår

Planarbeidet skal bidra til at fylkeskommunens visjon «**Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland**» nås gjennom samordnet areal og mobilitetsplanlegging i Rogaland.

"**Sammen**" rommer fellesskapet, både små og store, som er avgjørende for at vi skal få til den ønskede samfunnsutviklingen.

"**Grønt**" viser til et levende fylke med natur, friluftsliv og jordbruk, og peker på den grønne omstillingen vi skal gjennom.

Vi ønsker også å være et **attraktivt** fylke for alle i Rogaland. Det skal være godt å bo, leve, besøke og drive næring i hele fylket.

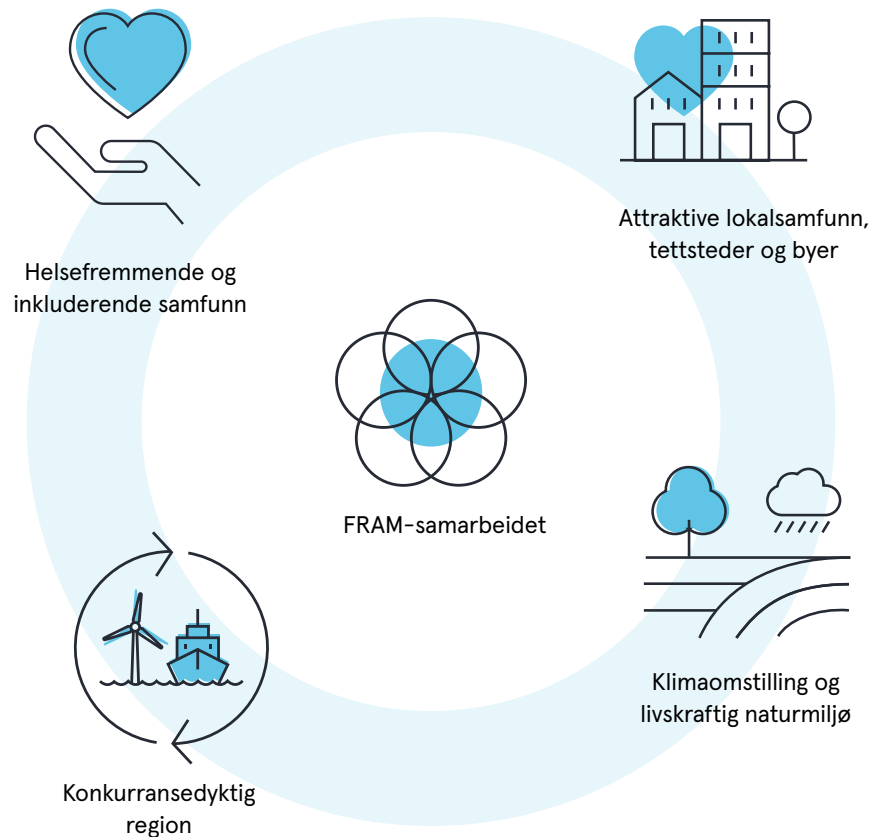
1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen

5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

4.2 Mål og strategier

Med utgangspunkt i visjonen og de fire langsiktige utviklingsmålene i utviklingsplanen vil FRAM etablere mål og strategier som beskriver hva vi vil (mål/delmål) og hvordan vi skal komme dit (strategier), knyttet til areal- og mobilitet.

→ Arbeidet med FRAM er forankret i **Utviklingsplan for Rogaland - regional planstrategi 2025-2028**, vedtatt i fylkestinget 29. oktober 2024 og **oppstartssak behandlet av fylkesutvalget 3. juni 2025**.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

4.1 Visjonen vår

▶ 4.2 **Mål og strategier**

4.3 Overordnede rammer

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

Gjeldende mål og strategier i regionale planer som skal utvikles som selvstendige plandokument vil også være et viktig underlag for arbeidet med planens mål og strategier, for eksempel det regionale jordvernmålet og nullvekstmålet for personbiltransport, der dette gjelder. Målene skal være utgangspunkt for fastsettelse av regional arealpolitikk (retningslinjer eller bestemmelser) eller andre tiltak som følges opp i planens handlingsprogram.

Mål og strategier vil også kunne være utgangspunkt for formidling av kunnskap og utviklings- trekk for ulike plantema, inkludert utvikling av indikatorer for å vurdere planens måloppnåelse over tid.

For å synliggjøre hvordan FRAM skal bidra til å nå utviklingsmålene, har vi i delkapitlene nedenfor koblet plangrep i dagens regionale planer med utviklingsmålene. Dette vil bli gjenstand for vurdering i planarbeidet.

INNHOOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

4.1 Visjonen vår

▶ 4.2 Mål og strategier

4.3 Overordnede rammer

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

4.2.1 Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer

Lokalsamfunnene der vi bor betyr mye for livskvalitet og helse. Attraktive byer og tettsteder er også viktig for næringsutvikling og reiseliv. Utbygging gjennom fortetting og transformasjon bidrar til å skjerme natur og matjord mot nedbygging, og gjør det lettere å reise kollektivt, gå og sykle. Lokalisering av kultur- og idrettstilbud er viktig å hensynta og henger tett sammen med transport og mobilitet.

FRAM vil bidra til å

- utvikle byer og tettsteder innenfra og ut med handel, tjenester og kulturtilbud i sentrum
- prioritere fortetting og transformasjon foran utbygging av nye områder
- planlegge for at arbeids- og besøksintensive virksomheter legges til sentrumsområder og knutepunkt
- ivareta kulturmiljø, bygningsarven og arkitektonisk kvalitet i stedsutvikling
- planlegge for bærekraftig mobilitet basert på steders ulike forutsetning for gang, sykkel og kollektiv

4.2.2 Konkurransedyktig region

Rogalands framtidige konkurransedyktighet vil styres av vår evne til omstilling, tilgang på infrastruktur, areal og energi, og videreutvikling av et allsidig næringsliv.

FRAM vil bidra til å

- sikre attraktive næringsarealer på land og i sjø
- sikre at rett virksomhet etableres på rett sted med hensyn til transport, energi og sikkerhetsbehov
- prioritere utvikling av energiknutepunkt og andre regionale næringsområder
- sikre sterkere og større miljø for innovasjon og utdanning i fylket
- fortette og transformere eksisterende næringsområder for å utnytte eksisterende infrastruktur bedre før nytt areal omdisponeres
- bidra til å kartlegge og sikre verdifulle mineralressurser i Rogaland

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

4.1 Visjonen vår

▶ 4.2 **Mål og strategier**

4.3 Overordnede rammer

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

4.2.3 Helsefremmende og inkluderende samfunn

For å skape gode oppvekst- og boområder, og forebygge utenforskap og redusert livskvalitet, må vi ha et tydelig blikk for sosial bærekraft i planlegging. Møteplasser, kultur og idrett, samt offentlige tjenester er viktige for den regionale utviklingen, både for innbyggere og besøkende, og er viktig for å skape livskvalitet og trivsel i hverdagen.

FRAM vil bidra til å

- utvikle trygge og inkluderende byer og tettsteder
- sikre tilstrekkelig boligareal i områder med kollektivdekning og sosial infrastruktur
- planlegge for et mangfold av boligtyper og bomiljø med attraktive møteplasser for ulike generasjoner
- sikre områder for friluftsliv, kultur og idrett
- sikre tilgang til grønnstruktur i og rundt byer og tettsteder

4.2.4 Klimaomstilling og livskraftig naturmiljø

Rogaland har store natur og arealressurser, både til lands og til sjøs. Det blir samtidig stadig mindre urørt natur, og matjord bygges fortsatt ned. Vår lange kystlinje og landskapets utforming gjør oss sårbare for klimaendringer.

FRAM vil bidra til å

- ivareta jordvernet i tråd med det regionale jordvernmålet, langsiktig grense og kjerneområde landbruk
- ta vare på og gjenbruke masser og byggeråstoff
- møte klimaendringer og naturfare med kunnskapsbasert planlegging og naturbaserte løsninger
- ivareta hensyn til natur-, friluftsliv- og landskapsverdier
- effektiv arealbruk og redusere omfanget av ny nedbygging av natur

INNHold

FRAM på 1-2-3

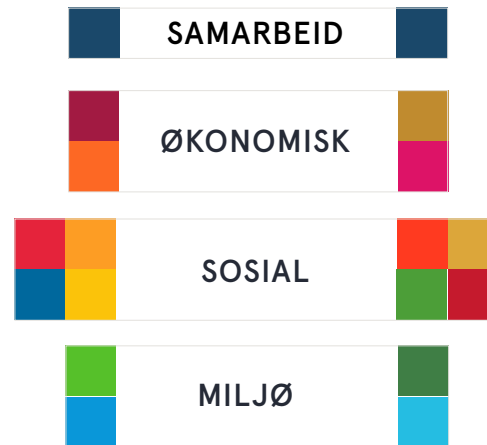
Forord

- 1. Innledning
- 2. Hvorfor trenger vi FRAM
- 3. Nytt og varig plansamarbeid
- 4. Målet for planen
 - 4.1 Visjonen vår
 - 4.2 Mål og strategier
 - ▶ 4.3 **Overordnede rammer**

- 5. Plantema
- 6. Planprosessen
- 7. Forenkling av plansystemet
- 8. Virkning og oppfølging

4.3 Overordnede rammer og føringer for planarbeidet

Mandatet for planarbeidet er gitt av fylkestinget. Planarbeidet vil samtidig tilstrebe å ivareta og forene en rekke ulike overordnede føringer. Listen til høyre er ikke uttømmende.

Figuren viser forholdet mellom bærekraftsmålene slik det er definert i Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028.

Internasjonale forpliktelser

Utviklingsplanen legger til grunn at planarbeid i Rogaland skal følge FN's bærekraftsmål. Dette innebærer at sosial og økonomisk bærekraft må ta utgangspunkt i miljømessig bærekraft og planetens tålegrenser. Naturavtalen og Paris-avtalen er andre eksempler på internasjonale forpliktelser som berører planarbeidet.

Statlige føringer

Plan- og bygningslovens krav til regional planlegging, nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2023), statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2024) og klima og energi (2024), nasjonal arkitekturstrategi «Rom for kvalitet» (2025), nasjonal transportplan (NTP), bypakker, nettutviklingsplaner, verneforskrifter, FylkesROS med mer.

Kommunenes planer

Planarbeidet må også forholde seg til og forstå kommunens planer og plansystem, og hva som er fornuftig detaljeringsgrad for regionale arealføringer i FRAM, jamfør det som bør ivaretas i kommuneplanens arealdel (KPA). Det må være tydelig for kommunene at deres planarbeid skal ta utgangspunkt i siste vedtatte versjon av FRAM.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen

5. Plantema

- 5.1 Regional arealstrategi
- 5.2 By -og stedsutvikling
- 5.3 Transport og infrastruktur
- 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
- 5.5 Blågrønne verdier

6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5. Plantema

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

Arbeidet med å samle den regionale arealpolitikken i en felles plan og holde denne oppdatert vil kreve arbeid over flere fylkestingsperioder. I dette kapitlet gis det en oversikt over hvilke plantema som vil prioriteres i første fase fram til 2027 og hvordan tema avgrenses i denne perioden. Det gis også en overordnet vurdering av hvilke utredningsoppgaver som er planlagt for å sikre en kunnskapsbasert prosess.

Se også oppsummeringstabell i **kapittel 8.4.**

FRAM på 1-2-3

Forord

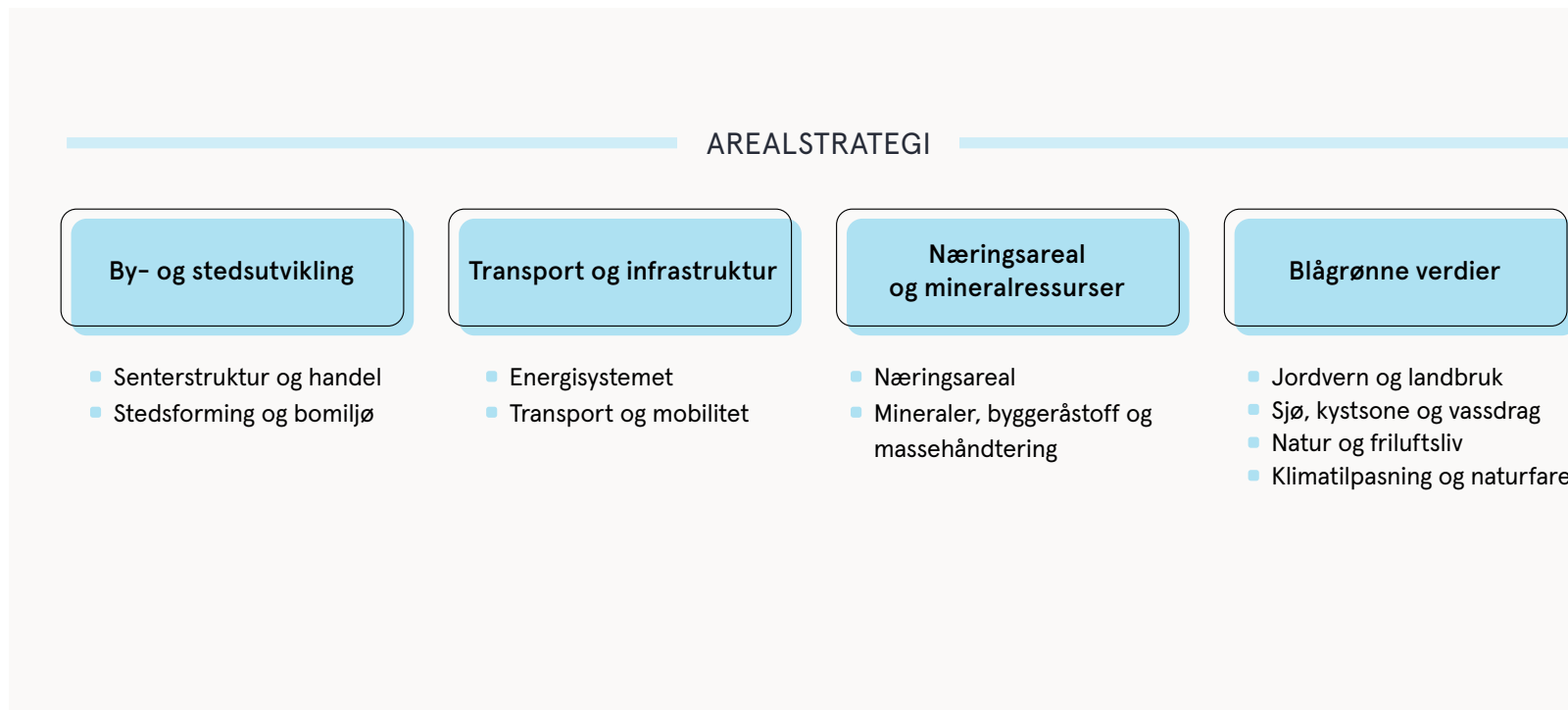
1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 **Regional arealstrategi**
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.1 Regional arealstrategi

Det skal utvikles en helhetlig regional arealstrategi som angir hovedstrukturen for areal- og transportutvikling i Rogaland. Arealstrategien vil samle sentrale regionale planprinsipper om arealprioritering, differensiering,

virksomhetslokalisering, planvask, transportsystemet og mobilitet. Et ledd i arealstrategien er å etablere ett eller flere arealstrategiske kart med regionale strukturer og hensyn som regional senterstruktur,

langsiktig grense landbruk og sentrale logistikknutepunkt med mer. Avgrensning og utredningsbehov framgår av plantemaene beskrevet under.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

5.1 Regional arealstrategi

▶ 5.2 **By- og stedsutvikling**

5.3 Transport og infrastruktur

5.4 Næringsarealer og mineralressurser

5.5 Blågrønne verdier

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

5.2 By- og stedsutvikling

5.2.1 Sentrumsutvikling og handel

Ni av ti rogalendinger (Kilde: SSB) bor i byer eller tettsteder. Dette er en stor andel sammenlignet med mange andre fylker. Rogaland har samtidig også distriktsområder med mer spredtbygd utbygging. Tettstedene har vokst med

både folk, arbeidsplasser og andre aktiviteter. Handel og besøksintensiv tjenesteyting er primært etablert i tettstedssentrene. Det finnes også større bilbaserte handelskonsept i utkanten av byene, særlig på Jæren og Haugalandet.

Hver av de fire delregionalplanene for Ryfylke (2016), Haugalandet (2017), Dalane (2019) og Jæren og Søre Ryfylke (2020) inneholder en regional senterstruktur med føringer for etablering av handel, tjenesteyting og regionale funksjoner.

I tillegg inneholder samtlige planer en regional planbestemmelse for handel som skal sikre at ny handel etableres i sentrumsområder, med en rekke ulike unntak som dagligvarehandel og nærservice.

Avgrensning

Det skal lages en samlet regional senterstruktur for hele fylket, med differensierte strategier og retningslinjer for utvikling av ulike steder. Arbeidet skal samle og oppdatere føringer for lokalisering av besøksintensive virksomheter. Gjeldende handelsbestemmelse skal vurderes, og det skal vurderes føringer for eksisterende kjøpesentre utenfor senterstrukturen.

Utredningsbehov

Det vil utvikles et kunnskapsgrunnlag med kriterier for fastsetting av en regional senterstruktur. Arbeidet skal også kartlegge utviklingstrekk og gi oppdatert innsikt i konsumentatferd og bransjene for handel og tjenesteyting, som grunnlag for vurderinger av føringer for sentrumsutvikling og handel.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 **By- og stedsutvikling**
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.2.2 Stedsforming og bomiljø

Rogaland har mange flotte byer og tettsteder hvor folk lever gode liv. Det er en sterk statlig og regional forventning om videre utvikling av både store og mindre byer og tettsteder, med attraktive og levende sentrumsområder og gode bomiljø. En styrking av stedenes attraktivitet er en viktig forutsetning for å lykkes med fortetting og for å oppnå mer sosial bærekraft i by- og stedsutvikling. Dette gir robuste og resiliente lokalsamfunn der folk har likeverdige muligheter til å delta og bidra. Betydningen av denne innsatsen tydeliggjøres blant annet gjennom nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og den nylig vedtatte nasjonale arkitekturstrategien «Rom for kvalitet». De gjeldende delregionplanene inneholder en rekke ulike retningslinjer for stedsforming, kulturmiljø, landskapstilpasning, boligbygging, bomiljø, prioritering av

rekkefølge for utbygging, utnyttelsesgrader, føringer om ute- oppholdsareal, lekeplasser mv. Retningslinjene inneholder både kvalitative og kvantitative krav og forventninger til stedsutviklingen. Sentralt i sentrum av de største byene kan en bygge høyere og sikre at krav til uteområder løses i den felles bystrukturen med parker, plasser og allmenninger.

Avgrensning

I første fase av planarbeidet vil retningslinjene for stedsforming og kvalitet i uteområder og bomiljøer fra de fire delregionplanene samles og oppdateres. Arbeidet vil prioritere innsatsen innenfor stedstilpasning og arkitektonisk kvalitet, stedenes særpreg, kulturmiljø og viktige landskapstrekk. Retningslinjene skal videre bidra til å støtte opp under den miljømessige bærekraften, blant disse kravene til fortetting og utnyttelse. Retningslinjene vil være tilstrekkelig differensierte for å

møte ulike behov og forutsetninger i bymessige strøk, feltutbyggingsområder og distrikter.

Utredningsbehov

Det vil utredes nye felles retningslinjer som har gyldighet for hele fylket, inkludert differensieringer for å møte ulike behov i ulike typer steder. Vekting av skjønnsmessige kriterier opp mot tallfestede krav vil være et viktig tema i arbeidet. For å kunne vurdere gjeldende føringer knyttet til boligutbygging i de ulike planene vil en overordnet regional boligbehovsanalyse inngå i kunnskapsgrunnlaget, der en også ser på mulighetene for klyngebebyggelse i distriktene. I tillegg til overordnede arealmessige og demografiske vurderinger vil et regionalt kunnskapsgrunnlag på bolig kunne bidra til å belyse boligsosiale utfordringer, inkludert problemstillinger som er viktige for arbeidet med «bo trygt hjemme»-reformen.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - ▶ 5.3 **Transport og infrastruktur**
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.3 Transport og infrastruktur

5.3.1 Transport og mobilitet

God tilgjengelighet, og sikker og forutsigbar transport er viktig for bosetting og næringsutvikling i hele Rogaland, mens reduserte miljøeffekter og kollektivtransport, gåing og sykling, er sentralt for attraktiv by- og tettstedsutvikling, folkehelse og klimaomstilling. Transportinfrastrukturen er også viktig av hensyn til samfunnsikkerhet og beredskap.

Alle de gjeldende delregionplanene dekker den overordnede transportinfrastrukturen i fylket, med hovedveier og logistikk-knutepunkt. Alle planene inneholder også strategier og retningslinjer for å styrke tilgjengelighet, miljøvennlig transport og trafikksikkerhet i hele fylket. Strategiene for kollektivtransport, sykling og gåing er ulik fra by til land, med nullvekstmål for de to

største byområdene, gåing og sykling innenfor alle større tettsteder, og større avhengighet av biltransport i spredtbygde områder.

Framover forventes det utfordringer på samferdselssektoren – dels knyttet til måloppnåelse og dels til finansiering. Lave reisekostnader forbundet med bilkjøring, nye veier og en ikke veldig kompakt arealutvikling, gjør det utfordrende å nå nullvekstmålet på Nord-Jæren. Strammere offentlig økonomi, økende kostnader blant annet til det grønne skiftet og økte behov til drift/vedlikehold generelt, kan føre til kutt i eksisterende tilbud og at det blir krevende å finansiere nye satsinger og investeringer.

FRAM-planen gir for første gang muligheter til å lage en felles visjon for samferdsel som skal binde fylket

sammen på tvers av regioner og byområder. Derfor vil en fastsette noen overordnede visjoner for sentrale samferdselssatsinger for Rogaland.

1. 4-felt fra Aksdal til Sira – innen 2040 (Fra Vestlands grense til Agder som en gjennomgående korridor for å knytte fylket sammen på en effektiv og trygg måte.
2. Dobbeltspor fra Stavanger til Eigersund – innen 2040 (og videre satsing på ny tunnel gjennom Drangsdalen og kurvaturutbedringer på banen sørover mot Kristiansand med mål om å redusere reisetiden fra 3 til 2 timer mellom storbyene)
3. Fjordaksen – E39 Rogfast fra Stavanger bystasjon til Haugesund bystasjon på 1 time med buss – innen 2035 (en ny tverrgående kollektivforbindelse blir virkelighet og vil

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - ▶ 5.3 **Transport og infrastruktur**
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

kunne gi fylket og de to største byregionene en reiseavstand som øker samhandling, arbeidspendling, verdiskapingen og samarbeidet betydelig.)

4. Fylkesveinettet omtales på strategisk nivå for å illustrere sentrale akser og viktige knutepunkter mot nasjonalt vegnett (disse forbindelsene er viktige beredskapsveier og fungerer som omkjøringsveier for riks- og europavegnettet – samtidig som de er viktige akser for omlandet inn mot de tunge transportsystemene).
5. E134 – fra fjord til fjell-aksen skal oppleve en tydelig standarheving innen 2040 (som en vintersikker øst-vest forbindelse over Haukeli av nasjonal betydning).
6. RV13 – Ryfylkevegen med ambisjon om en rassikret trasé med gul midt-stripe – innen 2040 (som indre stamvei fra Stavanger til Røldal og E134.

Avgrensning

Første fase av planarbeidet vil prioritere å samle og oppdatere strategier og føringer for transport og mobilitet fra de fire delregionplanene. Dette innebærer å samordne strategiene for kollektivtransport, gåing og sykling, med differensiering/justering av ambisjonsnivå for ulike deler av fylket. Gjeldende regionale parkeringsnormer blir ikke behandlet i første fase.

Samtidig sammenfattes den overordnede transportstrukturen med veinett og logistikk-knutepunkter som flyplasser, havner, godsterminaler ol. Dette omfatter eksisterende infrastruktur og prosjekter som har sikret finansiering i gjeldende planer og bompengepakker.

Utredningsbehov

Arbeidet vil kartlegge utviklingstrekk i transportsystemet inkludert reise-/pendlingsstrømmer, gåing/sykling, kollektivtilbud og -behov/bruk, veinett, veitrafikk og -kapasitet, samt utredninger av framtidig transportutvikling på Haugalandet (bypakken) og Nord-Jæren (byutredning).

INNHOOLD

FRAM på 1-2-3

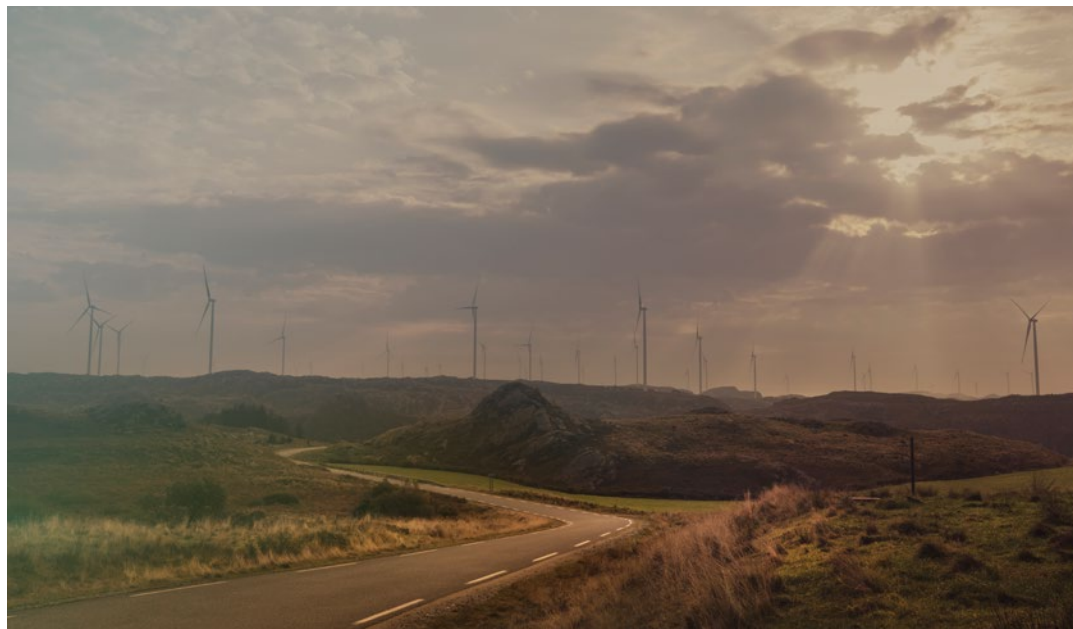
Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - ▶ 5.3 **Transport og infrastruktur**
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.3.2 Energisystemet

Norge har et høyt ambisjonsnivå for utviklingen av energisystemet, med mål om betydelig økning i kraftproduksjon og en dobling av nettkapasiteten innen 2030 for å sikre en bærekraftig og pålitelig energiforsyning.

I Rogaland er det behov for å se energisystemet i sammenheng – ikke bare som et spørsmål om fornybar energi, men som et helhetlig system der ulike energiformer, energibærere, teknologier og infrastruktur spiller sammen. Dette

inkluderer blant annet elektrisitet, varme, hydrogen, bioenergi, og også nye energiformer som kjernekraft.

Regional plan for grønn industri (2023) har bidratt til å styrke kunnskapen og samarbeidet mellom sektorer og myndigheter i spørsmål som gjelder areal, transport og kraft (ATK), inkludert å synliggjøre behovet for koordinering mellom planprosesser etter energiloven og plan- og bygningsloven. Et viktig tiltak i planen har vært etableringen av Rogaland Kraftforum, som er en fast møteplass for aktører innen kraft, næring og planlegging.

Fylkeskommunens plansystem inneholder også fylkesplan for vindkraft (2007) og strategi for små vannkraftverk (2014–2020). I henhold til utviklingsplanen skal det tas stilling til innholdet i disse dokumentene før de avvikles som selvstendige plandokument.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

5.1 Regional arealstrategi

5.2 By- og stedsutvikling

▶ 5.3 **Transport og infrastruktur**

5.4 Næringsarealer og mineralressurser

5.5 Blågrønne verdier

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

Avgrensning

Fylkeskommunen vil gjøre en ny og helhetlig vurdering av energisystemet, basert på dagens kunnskapsgrunnlag og et vesentlig endret verdensbilde. Teknologisk utvikling, endrede sikkerhetspolitiske forhold og nye energibehov krever at vi ser på energispørsmål med nye øyne.

Sentrale problemstillinger er hvilket handlingsrom og hvilke veivalg som finnes for å balansere kraftbehov, arealbruk og miljøhensyn, som vil gi minst mulig inngrep i Rogalandsnaturen. Arbeidet vil bygge på en helhetlig forståelse av dagens energisystem og hvordan regionens infrastruktur, energiformer og -bærere kan virke sammen på en best mulig måte. Arbeidet innebærer også å ta stilling til fylkesplan for vindkraft (2007) og strategi for små vannkraftverk (2014–2020).

I første fase vil arbeidet innebære å få på plass et kunnskapsgrunnlag som kan ligge til grunn for å videreutvikle regional arealpolitikk knyttet til energisystemet og energiproduksjon i FRAM i neste fase (etter 2027). Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget vil skje i tett dialog med både FRAM og oppfølging av regionalplan for grønn industri, bl.a. i Kraftforum.

Utredningsbehov

Utredningsarbeidet vil vurdere viktige problemstillinger knyttet til energisystemet i Rogaland og hvordan det bør videreutvikles for å tilrettelegge for et framtidig lavutslippssamfunn. Arbeidet skal skaffe oversikt over utvikling i hele energisystemet – inkludert produksjon, distribusjon, lagring og bruk av energi i ulike former. Det skal ikke begrenses til en teknologi eller energiform, men gi rom for å vurdere både etablerte og nye energibærere.

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - ▶ 5.4 **Næringsarealer og mineralressurser**
 - 5.5 Blågrønne verdier
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.4 Næringsareal og mineralressurser

5.4.1 Næringsareal

Rogaland er et viktig næringsfylke i Norge med betydelig verdiskaping og mange arbeidsplasser innen blant annet energi, industri og landbruk. Det er nødvendig med langsiktige og forutsigbare rammer for næringsutvikling. Regionale areal- og transportplaner og regionalplan for grønn industri (2023) inneholder regionalt prioriterte næringsområder i ulike kategorier med retningslinjer til disse.

Avgrensning

Arbeidet skal samle og oppdatere føringene for utvikling av næringsareal som ligger i gjeldende regionale planer. Det vil tas utgangspunkt i regionalplan grønn industri (2023), som nylig har vedtatt regionale næringsareal for areal- og kraftkrevende virksomhet,

inkludert sjønære areal, og regionale næringsområder i delregionplanene.

Utredningsbehov

En sentral del av kunnskapsinnhenting vil være å kartlegge behov for og tilbud av næringsareal i Rogaland. Arbeidet vil også innebære en vurdering av status på regionale næringsområder.

En sentral del av kunnskapsinnhenting vil være å kartlegge behov for og tilbud av næringsareal i Rogaland.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

5.1 Regional arealstrategi

5.2 By- og stedsutvikling

5.3 Transport og infrastruktur

▶ 5.4 **Næringsarealer og mineralressurser**

5.5 Blågrønne verdier

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

5.4.2 Mineraler, byggeråstoff og massehåndtering

Rogaland har verdifulle ressurser som byggeråstoff og metallisk malm som er viktige for det grønne skiftet. Utvinning av disse verdiene gir ofte store naturinngrep og kommer i konflikt med lokal-samfunn og andre samfunnsinteresser. For å møte disse utfordringene på en bærekraftig måte, må vi løfte blikket fra det kommunale og tenke helhetlig og regionalt. Rogaland har i dag tre regionale planer for masseforvaltning: to for primære ressurser (byggeråstoff for Jæren og Ryfylke, vedtatt henholdsvis 2006 og 2013) og én for sekundære ressurser (massehåndtering på Jæren, 2017).

Målet med å samle disse planene er helhetlig masseforvaltning som reduserer naturinngrep, klimagassutslipp og helsebelastning, samtidig som det gir effektiv og forutsigbar ressursutnyttelse. Økt gjenbruk av overskuddsmasser

begrenser behovet for uttak av nye ressurser, reduserer transport og fremmer sirkulær økonomi. Dette krever samarbeid mellom offentlige og private aktører, samt tilgang til arealer for sortering og mellomlagring.

Avgrensning

Fram til 2027 vil tematikken avgrenses til massehåndtering. Det tas sikte på å videreføre generelle prinsipper og sentrale retningslinjer fra regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018-2040 inn i FRAM, og samtidig vurdere om disse bør gjøres gjeldende for hele fylket. Det vil vurderes å definere regionalt prioriterte arealer til sentrale mottaksanlegg på Jæren, i tråd med gjeldende retningslinjer.

En bredere vurdering av geologiske ressurser og en regional mineralstrategi krever utarbeiding av kunnskapsgrunnlag som vi i dag ikke besitter og som det

ikke vil være mulig å få på plass i løpet av første fase, og vil derfor ikke inkluderes i fylkesplanen i denne perioden.

Utredningsbehov

Arbeidet krever en evaluering av retningslinjene, og en vurdering av hva som skal tas inn i FRAM og hva som skal avvikes eller videreføres i en veileder med anbefalinger om bærekraftig massehåndtering. Eksisterende kunnskap om massehåndtering i Rogaland skal samles, og bidra i evalueringen.

En vurdering av geologiske ressurser og regional mineralstrategi vil kreve kartlegging og anbefalinger fra konsulenter og NGU. Det tas sikte på å starte opp dette arbeidet i denne fylkestingsperioden med mål om å få på plass et kunnskapsgrunnlag som kan bidra til å videreutvikle regional arealpolitikk i FRAM i neste fylkestingsperiode.

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - ▶ 5.5 **Blågrønne verdier**
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.5 Blågrønne verdier

5.5.1 Jordvern og landbruk

Rogaland er et viktig landbruksfylke som står for en vesentlig del av den nasjonale selvforsyningen.

Det omdisponeres mindre jordbruksareal enn tidligere, men fortsatt forsvinner det rundt 630 dekar jordbruksareal i året (gjennomsnitt siste 5 år). I tillegg bygger landbruksnæringen selv ned dyrka mark.

De fire delregionplanene inneholder ulike føringer for jordvern, herunder langsiktig grense landbruk på Jæren og kjerneområde landbruk på Haugalandet. Rogaland har også et regionalt jordvernmål som ble fastsatt av fylkestinget i forbindelse med vedtak av regional jordvernstrategi i 2019 og revidert i 2023.

Delregionplanene inneholder også retningslinjer for bruk av landbruksbygg, fradeling ol. der hensikten er å sikre at ulike interesser ivaretas i slike saker, herunder jordvern, kulturmiljø og driftsmessige hensyn.

Avgrensing

I første fase av planarbeidet skal det prioriteres å få på plass overordnede arealføringer for jordvern, inkl. regionalt jordvernmål, planvask og andre føringer fra de regionale planene og jordvernstrategien. Planen vil også sammenstille og videreføre gjeldende retningslinjer for bruksrasjonalisering/fradeling, her vil en prioritere retningslinjer som i størst grad bidrar til regionale avklaringer for landbruk og kulturmiljø. Behov for regional differensiering vil bli vurdert. Langsiktig grense og kjerneområder for landbruk blir videreført i første fase, i tråd med gjeldende planer.

Utredningsbehov

Det vil settes sammen et kunnskapsgrunnlag som gir status og utviklingstrekk for nedbygging av landbruksareal og nydyrking.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema

5.1 Regional arealstrategi

5.2 By- og stedsutvikling

5.3 Transport og infrastruktur

5.4 Næringsarealer og mineralressurser

▶ 5.5 **Blågrønne verdier**

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

5.5.2 Natur, landskap og friluftsliv

Rogaland har variert natur og en stor andel av sjeldne og trua naturtyper finnes i vårt fylke. Store naturverdier er knyttet både til fjell- og heiområder, den langstrakte kysten og til kultur-landskapet. Hovedutfordringen for naturen i Rogaland er nedbygging og oppstyking av naturområder. Hver

enkelt utbygging kan ha begrenset effekt isolert sett, men samlet nedbygging av naturområder gir store virkninger totalt.

For å ivareta rogalandsnaturen og alle godene den gir oss mennesker, er det nødvendig å ta vare på både de store sammenhengende naturområdene og opprettholde velfungerende økosystem i bebygde områder.

Delregionplanene for Haugalandet (2017) og Jæren og Søre Ryfylke (2020) har arealføringer for natur og friluftsliv, bl.a. kart over regional grønnstruktur. I tillegg inneholder regionalplan for natur og friluftsliv (UTE-planen) fra 2017 enkelte retningslinjer for arealbruk. Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og klima og energi har nye føringer om arealbruk, inkludert UFF-rammeverket (unngå, flytte, forbedre), tilbakeføring av utbyggingsareal til LNF-formål og fortetting av allerede berørte områder. De nye statlige føringene følges også opp gjennom ny regional plan for natur og klimaomstilling i Rogaland (se **kapittel 7.2**)

Avgrensing

I første fase av planarbeidet vil det tas stilling til hvordan gjeldende retningslinjer og kart fra ulike regionale planer bør samles og oppdateres i FRAM.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

5.1 Regional arealstrategi

5.2 By- og stedsutvikling

5.3 Transport og infrastruktur

5.4 Næringsarealer og mineralressurser

▶ 5.5 **Blågrønne verdier**

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

Arbeidet skal også vurdere nye regionale plangrep som kan styrke hensynet til verdifulle natur- landskaps- og friluftslivsområder, og bidra til at utbyggingspresset på rogalandsnaturen og regionalt viktige friluftslivsområder reduseres. Planvask, effektiv arealbruk, arealnøytralitet og naturrestaurering kan være aktuelle virkemidler. «Grønn grense» vil vurderes som et virkemiddel, sammen med langsiktig grense landbruk (kun på Jæren), for å begrense byspredning og gi forutsigbarhet for utvikling rundt større tettsteder. Det vil også bli vurdert om det skal utformes føringer rettet mot arter eller naturområder som er under særlig press i Rogaland, og knyttet til kunnskapsnivå for å fatte beslutninger. Det skal utarbeides regionale kart for natur, landskap og friluftsliv for hele fylket.

Utredningsbehov

Status og utviklingstrekk for natur- og friluftslivsområder skal kartlegges.

Igangsett arbeid for å revidere kart om regionalt viktige friluftslivsområder skal ferdigstilles. I tillegg er det satt i gang flere prosjekt som vil gi bedre oversikt over naturverdiene i Rogaland: kartlegging av karbonrike areal i fjell-

og heiområder, kunnskap om sammenhengende økologiske funksjonsområder og kartlegging av kantsoner langs vassdrag. På sikt kan det bli aktuelt med ytterligere kartlegging av karbonrikt areal, for eksempel i sjø.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - ▶ 5.5 **Blågrønne verdier**
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.5.3 Sjø, kystzone og vassdrag

Rogaland har historisk hatt en tett tilknytning til sjøen, med sjøveier og marine næringer som har vært sentrale for bosetting og økonomisk utvikling, samtidig som kystzone og vassdrag har formet kulturlandskap og transport.

Areal nær sjø- og vassdrag er utsatt for flere typer press. I enkelte områder er nedbygging til friluft-, bolig- eller

næringsformål en utfordring. Forurensning fra landbruk, havbruk, industri og avløp bidrar til dårligere vannkvalitet. Fysiske endringer som elveregulering, kanalisering og grøfting endrer vannets naturlige strømning og livsmiljøene i og rundt vannet. Vegetasjon langs elvebreddene, som fungerer som viktige bufferområder, blir ofte fjernet, noe som svekker økologisk kvalitet og habitat.

Sjøarealene har tradisjonelt vært mindre utsatt for arealpress enn landarealene og har delvis vært sett på som fellegoder med fri ferdsel og høsting. Presset øker likevel fra flere aktører og interesser, som akvakultur, fiskeri, friluftsliv, energi-produksjon, fritidsboliger og transport.

I Rogaland som i andre fylker, lages det regionale vannforvaltningsplaner etter plan- og bygningsloven, etter nasjonal prosess koordinert fra Miljødirektoratet. Planene bidrar til å samordne vannforvaltning og arealbruk på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Rogaland har ingen gjeldende kystzoneplan etter at forrige plan ble opphevet i 2020.

Avgrensning

I første fase vil planarbeidet begrenses til å vurdere hvordan arealføringer fra det nasjonale arbeidet med RP vannforvaltning (på høring vinter/vår 2026/2027) bør harmoniseres med ny plan.

Planarbeidet vil i senere faser bli utvidet til også å omfatte kystzoneplanlegging og planlegging i sjø.

Utredningsbehov

Kunnskapsgrunnlag fra pågående arbeid med regional plan for vannforvaltning legges til grunn. Det prioriteres ikke egne utredninger i regi av FRAM i denne planperioden.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
 - 5.1 Regional arealstrategi
 - 5.2 By- og stedsutvikling
 - 5.3 Transport og infrastruktur
 - 5.4 Næringsarealer og mineralressurser
 - ▶ 5.5 **Blågrønne verdier**
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

5.5.4 Klimatilpasning og naturfare

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging gir tydelige føringer om at arealbruk og bebyggelse må tilpasses framtidige klimaforhold.

Arealplanlegging skal være basert på oppdatert kunnskap, herunder klimadata og risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser). Det legges også vekt på at naturens egen evne til å håndtere klimaendringer – som våtmarker, flomveier og grønnstruktur – skal ivaretas og brukes aktivt som en del av løsningen.

I det regionale plansystemet i Rogaland inneholder regional plan for klimatilpasning (2020) regionale føringer om klimatilpasning. Slike retningslinjer er også delvis innarbeidet i Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke.

Avgrensing

Planarbeidet vil prioritere å oppdatere felles retningslinjer for klimatilpasning i Rogaland.

Utredningsbehov

Det er ikke behov for egne ytterligere kartlegginger eller utredning i regi av FRAM i denne planperioden.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - 6.1 Framdriftsplan
 - 6.2 Medvirkning
 - 6.3 Kommunikasjon
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

6. Planprosessen

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - ▶ 6.1 **Framdriftsplan**
 - 6.2 Medvirkning
 - 6.3 Kommunikasjon
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

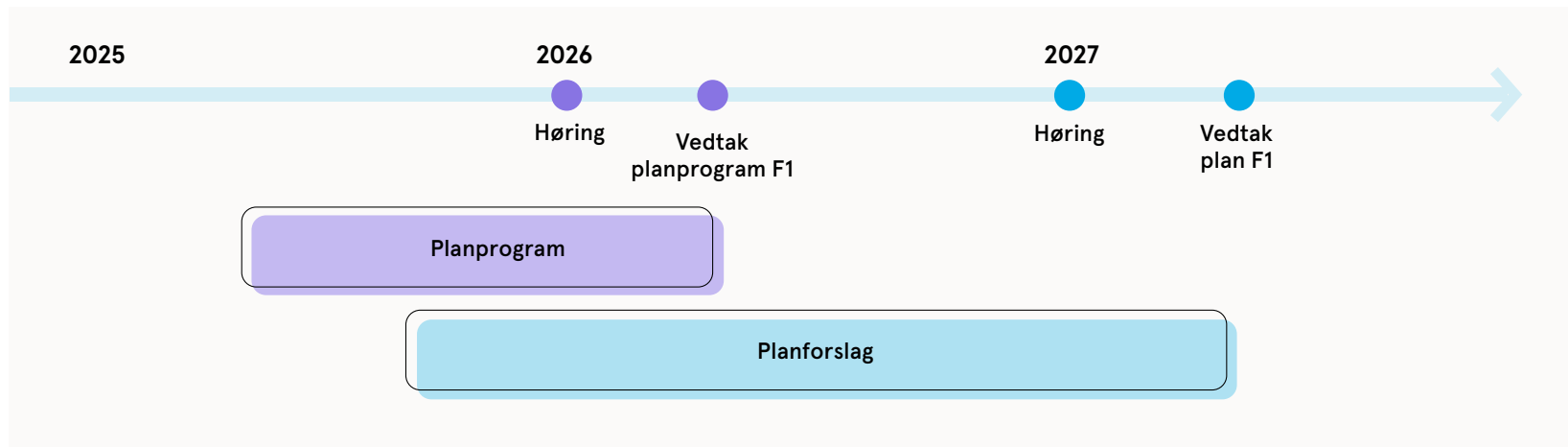
6.1 Framdriftsplan

Det er en klar ambisjon om at sittende fylkesting vedtar planen i gjeldende fylkestingsperiode. Framdriftsplan for første fase (F1) med sentrale milepæler er vist i figuren nedenfor.

Fylkestinget er regional planmyndighet etter plan- og bygningsloven, og vedtar planprogrammet og den regionale planen. Fylkesutvalget er delegert myndighet til å vedta varsel om oppstart og sende forslag til planprogram og forslag til regionalplan på høring.

Milepæler for politisk behandling i fylket:

- Oktober 2025 - fylkesutvalget behandler forslag til planprogram som deretter blir lagt ut på høring
- April 2026 - fylkestinget vedtar planprogrammet
- November 2026 - fylkesutvalget behandler planforslaget som blir lagt ut på høring
- Juni 2027 - fylkestinget vedtar planen

INNHold

FRAM på 1-2-3

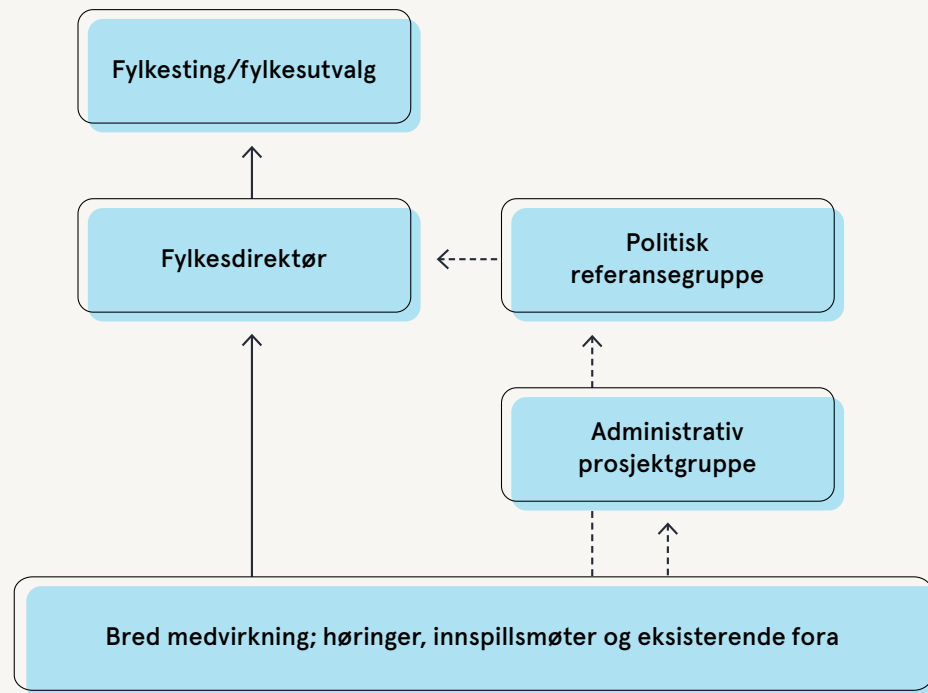
Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - 6.1 Framdriftsplan
 - ▶ 6.2 **Medvirkning**
 - 6.3 Kommunikasjon
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

6.2 Medvirkning

Medvirkning er nødvendig og viktig for å sikre en demokratisk planprosess. Involvering av relevante aktører styrker planen og gir et bedre beslutningsgrunnlag. Det bidrar også til forankring og større eierskap og aksept for løsningene i planen som vedtas. Kommuner og statlige myndigheter har «rett og plikt» til å bidra i regionalt planarbeid etter plan- og bygningsloven. FRAM vil legge føringer for kommunenes areal- og samfunnsplanlegging. Derfor er det spesielt viktig å sørge for at medvirkningsopplegget inkluderer kommunene på både administrativt og politisk nivå.

For å sikre den nødvendige forankringen som skal til for at regionalplanen følges opp på en god måte av statlige myndigheter, blir det lagt spesiell vekt på å involvere Statsforvalteren og andre statlige myndigheter i medvirkningsopplegget. Andre berørte interessegrupper, forsknings- og kompetansemiljø og næringslivsaktører er også viktige aktører i medvirkningsopplegget.

Hoveddrammer for medvirkning.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - 6.1 Framdriftsplan
 - ▶ 6.2 **Medvirkning**
 - 6.3 Kommunikasjon
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

6.2.1 Administrativ medvirkning med kommuner og stat

Med planarbeidet etableres en administrativ prosjektgruppe med inntil 2 representanter fra hver kommune i fylket, hvorav den ene representanten er plansjefen, og 2 representanter fra Statsforvalteren i Rogaland. Representanter fra andre statlige myndigheter vil bli invitert til å delta på møtene i den administrative prosjektgruppen når aktuelle tema blir behandlet.

Formålet med den administrative prosjektgruppen er å ivareta krav til medvirkning med berørte kommuner og statlige myndigheter etter plan- og bygningsloven § 8-3. Prosjektgruppen vil delta i diskusjon av aktuelle problemstillinger som inngår i planarbeidet. Gjennom prosjektgruppen vil vi videre forankre framdrift i planarbeidet, inkludert utredningsbehov og løsningsforslag. Prosjektgruppen vil også være delaktige i å nedsette faglige arbeidsgrupper ved behov.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - 6.1 Framdriftsplan
 - 6.2 **Medvirkning**
 - 6.3 Kommunikasjon
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

6.2.2 Politisk medvirkning

Politisk referansegruppe

Det er etablert en politisk referansegruppe for planarbeidet. Den politiske referansegruppen består av gruppelederne fra hvert parti i fylkestinget, og blir ledet av fylkesordfører, med fylkesvaraordfører som nestleder.

Det legges opp til 3-4 møter i året med den politiske referansegruppen, inkludert 1-2 stormøter der referansegruppen utvides med ordførerne i Rogaland, statsforvalteren og andre statlige aktører innen arealbruk og mobilitet.

Hensikten med referansegruppen er å fasilitere løpende dialog om planarbeidet med folkevalgte i fylkeskommunen og kommunene, og berørte statlige myndigheter. Dette vil sikre et godt samspill mellom

forvaltningsnivåene og ivaretar kommunenes og statens «rett og plikt» til medvirkning i tråd med plan- og bygningsloven § 8-3.

I første fase av planarbeidet vil planinnhold og struktur i FRAM ta mesteparten av tiden til referansegruppen. I senere planfaser vil møtene også kunne benyttes til å få innspill til planens handlingsprogram, arbeidet med ny utviklingsplan og andre relevante kommunale, fylkeskommunale eller statlige prosesser og investeringer knyttet til regional utvikling, arealbruk og mobilitet. Referansegruppen er rådgivende og har ikke vedtaksmyndighet.

Fylkespolitiske råd

For å ivareta særlig sårbare grupper vil det bli gjennomført egne møter med ungdommens fylkesråd, eldrerådet,

fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse og det nyopprettede rådet for flerkulturelle.

Interkommunale politiske råd (regionråd)

De interkommunale politiske rådene (regionrådene) er viktige arenaer der ordførerne i de fem regionene Haugalandet, Nord-Jæren, Jæren, Dalane og Ryfylke ved jevne mellomrom har møter. I løpet av planprosessen vil vi invitere oss til et møte i hvert av disse rådene for å informere om og diskutere planarbeidet, og få innspill til hva de enkelte rådene er særlig opptatt av knyttet til regionalplanen.

INNHOOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - 6.1 Framdriftsplan
 - ▶ 6.2 **Medvirkning**
 - 6.3 Kommunikasjon
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

6.2.3 Medvirkning med andre identifiserte interessenter

Medvirkning fra interessegrupper, frivillig sektor, næringsliv og forsknings- og kompetansemiljø vil bli sikret gjennom åpne digitale hørings-

konferanser av forslag til planprogram og planforslag. I forbindelse med høring av planprogrammet vil det bli gjennomført en regionsturne i november 2025 med åpne fysiske høringsmøter i de fem regionene Haugalandet, Dalane, Ryfylke, Jæren og

I forbindelse med høring av planprogrammet vil det bli gjennomført en regionsturne i november 2025.

Nord-Jæren, hvor identifiserte interessenter vil bli invitert til å delta. Dette vil bli gjort sammen med andre regionale planer som har høringsperiode samtidig.

I løpet av planprosessen vil vi benytte oss av eksisterende fora som kraftforum, kompetanseforum og strategisk valgte møteplasser i regi av natur- og friluftsansjasjoner, næringsliv og landbruk.

Ved behov vil det også inviteres til tematiske innspillmøter med aktuelle grupper for å belyse problemstillinger som er viktige for planarbeidet.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
 - 6.1 Framdriftsplan
 - 6.2 Medvirkning
 - ▶ 6.3 **Kommunikasjon**
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

6.3 Kommunikasjon

Ekstern kommunikasjon i planprosesser er viktig for å sikre at folk utenfor organisasjonen får informasjon, forståelse og mulighet til å påvirke. God kommunikasjon bidrar til åpenhet, tillit og kan forhindre konflikter.

Det er opprettet en egen hjemmeside for planarbeidet. Her vil informasjon om planprosessen bli delt, særlig ved viktige milepæler, jamfør framdriftsplanen ovenfor.

I tillegg til høringswebinar, vil vi i høringsperiodene ha fokus på å informere om planarbeidet og skape interesse for planen gjennom sosiale medier og andre relevante medier.

Les mer på nettsiden her.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet

7.1 Planer som samles i FRAM

7.2 Forholdet til andre pågående planprosesser

8. Virkning og oppfølging

7. Forenkling av plansystemet

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

▶ **7.1 Planer som samles i FRAM**

7.2 Forholdet til andre pågående planprosesser

8. Virkning og oppfølging

7.1 Planer som samles i FRAM

Et viktig mål med FRAM er å samle regionale føringer for arealbruk (retningslinjer, kart m.m.) i én felles plan. Flere av de eksisterende regionale planene vil derfor bli utviklet som egne plandokumenter når FRAM vedtas, planlagt i 2027.

Planene i venstre kolonne skal utvikles når FRAM vedtas. For disse planene vil retningslinjene knyttet til plantema enten bli

- erstattet helt av nye føringer i FRAM der plantema behandles i denne fasen, eller
- videreført uendret i FRAM der plantema ikke behandles i denne fasen.

Plantema som ikke behandles i denne fasen vil dermed ikke være gjenstand for høring, men vil gjelde videre inntil de behandles i en senere fase. Faseinndelingen for behandling av plantema fremgår av kapittel 5.

Planene i høyre kolonne er nyere regionale planer og vil videreføres uendret som egne planer.

Planer med arealføringer som utvikles som selvstendige plandokument i forbindelse med vedtak av FRAM i gjeldende fylkestingsperiode (→2027)²

RP Jæren og Søre Ryfylke (2020)
RP Dalane (2019)
RP Haugalandet (2017)
RP Ryfylke (2016)
RP friluftsliv og naturforvaltning (2017)
RP massehåndtering (2017)
RP byggeråstoff i Ryfylke (2013)
RP byggeråstoff på Jæren (2006)
RP klimatilpasning (2020)
RP vindkraft (2007)
Jordvernstrategi for Rogaland (2019/2023)
Strategi for små vannkraftverk 2014-2020 (2014)

Planer med arealføringer som videreføres som selvstendig plandokument. Videre status avklares i fylkestingsperiode 2027-2031.

RP kulturmiljø (2023)
RP grønn industri (2023)
RP vannforvaltning (2022, under revidering)
RP Preikestolen og Lysefjordområdet (2025)
RP Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei (Heiplanen) (2012, under revidering)

² Med forbehold om vurdering med hensyn til ivaretagelse i FRAM.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
 - 7.1 Planer som samles i FRAM
 - ▶ 7.2 **Forholdet til andre pågående planprosesser**
8. Virkning og oppfølging

7.2 Forholdet til andre pågående planprosesser

Regionalplan for Helsefremmende og inkluderende samfunn (HIS)

Parallelt med FRAM utarbeides det en bred regional plan for helsefremmende og inkluderende samfunn (HIS) i Rogaland. Denne planen skal gi overordnet strategisk retning og føringer, med sosiale forhold som tyngdepunkt.

Grensensnittet mellom FRAM og HIS blir viktig, særlig innen overlappende tema som bolig, stedsutvikling, samferdsel og friluftsliv. Dette sikres gjennom jevnlig dialog mellom de to planprosjektene. HIS-planen vil ikke inneholde egne retningslinjer for arealbruk, men vil kunne utvikle strategier og anbefalinger knyttet til arealbruk og mobilitet som tas videre inn i arbeidet med FRAM.

Regionalplan for natur og klimaomstilling

Regionalplan for natur og klimaomstilling inneholder mål og strategier for et naturvennlig og klimaomstilt Rogaland, og anbefaler tiltak og aktiviteter kommunene og fylkeskommunen kan gjøre for å lykkes bedre med å ta vare på natur og klima.

Regionalplanen inneholder ikke retningslinjer for arealbruk. Samtidig er arealbruk den enkeltfaktoren som påvirker naturmangfoldet mest, og som i størst grad legger press på rogalandsnaturen. Planens mål, anbefalinger og kunnskapsgrunnlag knyttet til arealplanlegging og natur vil derfor følges opp i arbeidet med FRAM.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
 - 7.1 Planer som samles i FRAM
 - 7.2 **Forholdet til andre pågående planprosesser**
8. Virkning og oppfølging

Regionalplan for areal og mobilitet i Vestland fylke

Vestland fylkeskommune er i gang med en tilsvarende planprosess som FRAM, med mål om en samlet regional plan for areal og mobilitet som dekker hele fylket. De to fylkene har i dag felles eierskap til Regional plan for areal og transport på Haugalandet (2017) siden planen håndterer et felles bo- og arbeidsmarked og flere sentrale funksjoner som går på tvers av fylkesgrensen. Fra Vestland inngår kommunene Etne og Sveio i Haugalandsplanen, der Haugesund er regionsenter. Etter dialog med Vestland fylkeskommune legges det opp til at Regional plan for areal og transport på Haugalandet erstattes med vedtak av FRAM og ny Regional plan for areal og mobilitet i Vestland. For å sikre at bo- og arbeids-

markedsregionen blir sett i sammenheng på tvers av fylkesgrensen, og for å unngå at det blir for ulike føringer for samme

tema på tvers av fylkesgrensene, er det avtalt å ha tett dialog mellom de to planprosessene.

☰ INNHOLD

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

8.1 Konsekvensutredning og ROS

8.2 Handlingsprogram

8.3 Digitalt kunnskapsgrunnlag og veiledning

8.4 Oppsummering

8. Virkning og oppfølging av planen

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging

8.1 **Konsekvensutredning og ROS**

8.2 Handlingsprogram

8.3 Digitalt kunnskapsgrunnlag og veiledning

8.4 Oppsummering

8.1 Konsekvensutredning og ROS

Plan- og bygningsloven § 4-2 angir at «For regionale planer og kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging (...) skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkning for miljø og samfunn». Dette vil være tilfellet med FRAM, og det vil derfor gjennomføres en konsekvensutredning av planen. I forbindelse med utredningen vil det gjennomføres en «bærekraftssjekk» for å vurdere den samlede påvirkningen fra planen på bærekraftsmålene. Planforslagets påvirkning på barn og unges oppvekstmiljø vil også vurderes.

Det vil også gjennomføres en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) av planforslaget.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning
2. Hvorfor trenger vi FRAM
3. Nytt og varig plansamarbeid
4. Målet for planen
5. Plantema
6. Planprosessen
7. Forenkling av plansystemet
8. Virkning og oppfølging
 - 8.1 Konsekvensutredning og ROS
 - 8.2 **Handlingsprogram**
 - 8.3 **Digitalt kunnskapsgrunnlag og veiledning**
 - 8.4 Oppsummering

8.2 Handlingsprogram

I henhold til plan- og bygningsloven § 8-1 skal del utarbeides et handlingsprogram for gjennomføring av planen. Handlingsprogrammet skal angi

tidsramme og hvem som er ansvarlig for oppfølging av ulike aktiviteter. Behov for rullering av handlingsprogrammet vil vurderes årlig og

danne grunnlag for diskusjon med plansamarbeidet og fylkestinget om arbeidet med oppfølging av planen.

8.3 Digitalt kunnskapsgrunnlag og veiledning

Gjennom planprosjektet utvikles det et samlet digitalt kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget vil følge FRAM både til høring av planforslag og vedtatt plan, og skal kunne brukes til å utvikle indikatorer for oppfølging av planen ved behov.

I tillegg til et samlet digitalt kunnskapsgrunnlag vil det utarbeides egenproduserte analyser i planprosessen, for eksempel arealregnskap. Det vil også bestilles ny kunnskap fra andre fagmiljø, bl.a. med støtte fra Miljødirektoratets klimasatsordning.

For flere plantema er det aktuelt å utvikle egne veiledere som bidrar til å samle kunnskap og underbygge og utdype strategier og arealføringer fra planen. Arbeidet med veiledere vil forankres i planens handlingsprogram.

Se det digitale kunnskapsgrunnlaget [her](#)

8.4 Oppsummering – avgrensning av plantema i fase 1.

Tabellen oppsummer plantemaene og faseinndeling beskrevet i **kapittel 5**.

PLANTEMA	UNDERTEMA	BEHANDLES*	
		I FØRSTE FASE (→2027)	KOMMENTAR
By- og stedsutvikling	Senterstruktur og handel	Ja	Fastsette en samlet regional senterstruktur og oppdatere føringer for handel, tjenesteyting og regionale funksjoner.
	Stedsforming og bomiljø	Ja	Samle og oppdatere føringer fra gjeldende delregionplaner.
Transport og infrastruktur	Transport og mobilitet	Delvis	Samle og oppdatere føringer for transportsystemet og differensierte mobilitetsstrategier. Fastsette hovedstruktur for transport og logistikk. Parkeringsnormer utsettes.
	Energisystemet	Nei	Utarbeide kunnskapsgrunnlag om energisystemet i Rogaland, som skal ligge til grunn for planarbeidet i neste fase.
Næringsareal og mineralressurser	Næringsareal	Ja	Samle og oppdatere føringer fra gjeldende delregionplaner og regionalplan grønn industri.
	Mineraler, byggeråstoff og massehåndtering	Delvis	Føringer om massehåndtering behandles i første fase. Mineraler og byggeråstoff utsettes. Utredningsarbeid knyttet til byggeråstoff og mineraler starter opp som grunnlag for videre planarbeid i neste fase.
Blågrønne verdier	Jordvern og landbruk	Delvis	Samle og oppdatere føringer fra gjeldende delregionplaner og regional jordvernstrategi. Langsiktig grense/kjerneområde landbruk utsettes.
	Natur og friluftsliv	Delvis	Samle og oppdatere føringer for natur og friluftsliv fra gjeldende planer, inkludert regional blågrønn struktur.
	Sjø, kystsoner og vassdrag	Delvis	Vurdere å innarbeide retningslinjer fra regional plan for vannforvaltning (på høring vinter/vår 2026/2027). Plantemaene sjø og kystsoner utsettes.
	Klimatilpasning og naturfare	Ja	Oppdatere felles føringer for klimatilpasning og naturfare.

*Behandles i første fase» innebærer at det tas stilling til regional arealpolitikk (retningslinjer og bestemmelser) innen våren 2027.

INNHold

FRAM på 1-2-3

Forord

1. Innledning

2. Hvorfor trenger vi FRAM

3. Nytt og varig plansamarbeid

4. Målet for planen

5. Plantema

6. Planprosessen

7. Forenkling av plansystemet

8. Virkning og oppfølging

8.1 Konsekvensutredning og ROS

8.2 Handlingsprogram

8.3 Digitalt kunnskapsgrunnlag og veiledning

▶ 8.4 Oppsummering

Rogaland
fylkeskommune